

וכן "דובר צדק" לר' צדוק מלובלין, דף 79.
וע"ע מאמרנו ב"תחומין" ח"א דף 460.

נשוב לעניננו שהרמב"ם סבור שיש מצוה לדור בא"י. הרי לשון החזון איש (אגרות ח"א סי' קעה) הכותב "ומצות א"י הוכרעה ע"י הרמב"ם והרמב"ן ושאר פוסקים". ובודאי לא נעלמה ממנו ח"ו הבעיה שהרמב"ם אינו מזכיר המצוה בספרו על המצוות. וכן מפורש ב"פתחי תשובה" לשו"ע אבהע"ז (ע"ה ס"ק ו') בענין שהאיש כופה את אשתו לעלות לא"י "כל הזמנים שוים לקיום מצוה זו, וכן מבואר מכל הפוסקים ראשונים ואחרונים". וקשה לומר שזו מצוה מדרבנן, כי אין שום גילוי בתלמוד מתי ואיפה תקנו מצוה זו. וישנה רשימה של עשרים וארבע הלכות שם הרמב"ם פסק למעשה גם בזמן הזה "מחמת יישוב א"י" [לדוגמא: הל' נזקי ממון פ"ה ה"ב וה"ט; הל' שכנים פ"ד ה"י; ופ"ו ה"ב; הל' גולה פ"י ה"ט; הל' עדות פ"י ה"ד ועוד]

ונפלאים דברי הרמב"ם על "יסוד גדול מאד מיסודות האמונה" ח"ל: "ודע שהחשבון שאנו מחשבים ויודעים בו ראשי חדשים והמועדים, אין מותר לעשותו אלא בא"י דוקא... ויש כאן יסוד גדול מאד מיסודות האמונה, לא ידעוהו ולא ירגישו בו אלא המעמיקים בחכמה. והוא זה שאנו מחשבים היום בחוצה לארץ בסדר העיבור שבידינו ואומרים שהיום הזה ראש חודש, והיום הזה חג, לא בגלל חשבוננו אנו עושים אותו חג בשום אופן, אלא מפני שבית דין שבא"י כבר קבעו יום זה חג ... אילו הנחנו למשל, שבני א"י יעדרו מא"י, חלילה לאל מלעשות זאת, לפי שכבר הבטיח שלא ימחה ולא ישרש את שארית האומה לגמרי ולא יהיה שם בית דין... הרי חשבוננו זה לא היה מועיל לנו כלל בשום אופן..." ספר המצוות, עשה קנ"ג ולשון חז"ל: "חביבה עלי כת קטנה

שבא"י מסנהדרי גדולה שבחוצה לארץ" - ירושלמי נדרים פ"ו ה"ח]

הרי שהרמב"ם החשיב והעריך שאם אין יישוב יהודי בא"י, זה שווה-משקל לביטול שארית האומה. הרמב"ם לא נתן שום ערך לאלפים ולרבבות שבקהילות חו"ל. וכמבואר בברכות נח. "אין אוכלוסיה בבבל" ובהוריות ג. "מלכוא חמת עד נחל מצרים הני הוא דאיכרי קהל" ואילו יהודים מרובים שבחו"ל אינם אלא אוסף של יחידים, ולא "קהל ישראל" בשום אופן.

אח"ח 1234567

[עוד יש לשים לב להתייחסות הרמב"ם וגורל התרגשותו בהכרת גדולת המאורע של עלייתו לארץ הקודש:]

"וליל א' בשבת, ג' ימים לירח סיון, יצאתי מן הים בשלום ובאתי לעכו, ונצלת מן השמר והגענו לא"י. ויום זה נדרתי שיהא יום ששון ושמחה ומשתה ומתנות לאביונים, אני וביתי עד סוף כל הדורות. וביום ג' בשבת ד' ימים ליאח מרחשון שנת ששה ועשרים ליצירה, יצאנו מעכו לעלות לירושלים תחת סכנה [=מהצלבנים] ונכנסתי לבית הגדול והקדוש [ביכ"ג הסמוך למקום המקדש] והתפללתי בו ביום חמישי, ששה ימים לירח מרחשון, ובא' בשבת ט' בחודש יצאתי מירושלים לחברון לנשדק קברי אבותי במערה, ואותו יום עמדתי במערה והתפללתי, שבח לאל על הכל. ושני ימים האלו שהם ששי ותשיעי במרחשון, נדרתי שיהיו בלי יום טוב ותפלה ושמחה בה' ואכילה ושתיה, אלהים יעזורני על הכל ויקים לי את נדרי לה' אשלם, אמן. וכשם שזכיתי להתפלל בחורבנה, כך אראה אני וכל ישראל בנחמתה במהרה, אמן" מובא בספר חרדים בשם הרמב"ם, בסוף הספר, פרק ג' תקנה לחומא, בעמ' 200 ושוב ע"פ כת"י ב"חדושי הרמב"ם לתלמוד" (הו"ל מכון התלמוד הישראלי השלם, בעריכת הרב מרדכי יהודה זק"ש, ירושלים, תשכ"ג, בפירוש הרמב"ם למסכת ראש השנה, עמ' נח - ס)